

Tweede Kamer
Vaste Kamercommissie OCW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden
Postbus 2051
3440 DB Woerden

Woerden,
30 juni 2021

Ons kenmerk:
2021-1380575259-1355

Doorkiesnummer:
0348 - 75 35 72

Onderwerp: vijf onderwerpen voor wetgevingsoverleg met de minister van OCW op 5 juli a.s.

Uw brief van:

T: 0348 - 75 35 00

F: 0348 - 75 35 01

E: info@mбораad.nl

www.mбораad.nl

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs,

U spreekt op 5 juli 2021 in het wetgevingsoverleg met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over een reeks van onderwerpen die het mbo, hbo en de universiteiten aangaan. Met deze brief doe ik op de volgende vijf onderwerpen een beroep op u.

Allereerst: mijn uitnodiging aan u!

Ik wens zowel de ervaren als de nieuwe leden van de Tweede Kamer succes toe bij het komende debat en alle volgende debatten die het mbo raken. Ik nodig u uit om vanaf dit najaar meer in detail kennis te nemen van het middelbaar beroepsonderwijs, met 500.000 studenten, 47.000 medewerkers en tal van inspirerende verbindingen met sectoren, regio's, bedrijven en gemeenten. Niet alleen in Den Haag maar ook via gezamenlijke werkbezoeken aan scholen maak ik graag nader kennis met u. En op de locatie van het Mega Belangrijke Onderwijs zelf kunnen we belangwekkende thema's bespreken en toetsen aan de praktijk ter plaatse.

Verzoek 1: geef het mbo ruimte en vertrouwen na de coronacrisis

De coronacrisis heeft het onderwijs flink opgeschud. Met als doel het onderwijs zo goed mogelijk door te laten gaan hebben de mbo-scholen een waanzinnige versnelling en wendbaarheid laten zien in het opzetten van onderwijs op afstand en digitalisering, waarbij ze de kwaliteit hoog hebben gehouden en in verbinding zijn gebleven met hun studenten. Daarnaast heeft de sector samen met het bedrijfsleven (met veel hulp van SBB) alles op alles gezet om stages te laten doorgaan of daar goede alternatieven voor te vinden.

De servicedocumenten vanuit de overheid waren daarbij erg behulpzaam: die gaven de scholen de ruimte om onderwijsuren goed te verdelen tussen theorie en praktijk, digitale

vormen van onderwijs goed in te zetten, daar waar nodig andere vormen van stages in te richten en op een gepaste manier, zonder de kwaliteit uit het oog te verliezen, de examentaak goed uit te voeren. Dit alles leverde veel nieuwe ervaringen en inzichten op, die leren en werken in het mbo kwalitatief hebben verbeterd. Na de coronacrisis willen we graag een aantal elementen uit servicedocument 5.1. vasthouden, omdat die ook bouwstenen bieden voor nog betere kwaliteit en maatwerk in het mbo.

In het belang van een goede leerloopbaan van studenten willen onderwijsteams bijvoorbeeld geconcentreerd met kleinere groepen kunnen blijven werken om vertragingen tegen te gaan, terwijl andere studenten gedurende een goed afgebakende tijd bepaalde leerstof via een digitale weg tot zich nemen. Dat is overigens ook elders in het hoger onderwijs normaal. En een goede toepassing van diverse onderwijsvormen zijn nooit een doel op zich, maar wel een manier om efficiënt leerstof over te brengen en binnen groepen van studenten te kunnen differentiëren. Zo kan het onderwijs meer recht doen aan de verschillen tussen studenten en lukt het beter studenten op hun eigen niveau uit te dagen. Bij het maken van dit type keuzes hoort uiteraard dat scholen medewerkers en studenten goed betrekken (medezeggenschap).

We vragen u de mbo-scholen de ruimte en het vertrouwen te geven om met hun partners in en om de school op basis van de ervaringen opgedaan tijdens coronatijd de juiste keuzes te maken voor het bestendigen/verder mogelijk maken van goed onderwijs.

Verzoek 2: erken dat het mbo drie doelen en een keur aan doelgroepen bedient

Het kan niet vaak genoeg onderstreept worden: het mbo verbindt studenten aan een kwalitatief uitstekende opleiding die hen kansrijk maakt om later in hun eigen inkomen te voorzien, door te studeren in het mbo of hbo of later in hun arbeidscarrière via een leven lang ontwikkelen, en, als derde, zich te ontwikkelen tot kritisch denkende burgers die oog hebben voor elkaar en de samenleving. Burgerschapsvorming, leven lang ontwikkelen en het behalen van een diploma (drievoudige kwalificatie) is de kern van elke mbo-opleiding.

Deze drie functies kunnen niet los van elkaar worden gezien. Ze vullen elkaar aan en kunnen elkaar soms ook in de weg zitten. Daarnaast biedt het mbo specifiek beroepsonderwijs aan heel verschillende doelgroepen. Zo is het belangrijk om jongeren die aan het einde van hun opleiding in het voortgezet onderwijs nog niet goed weten wat ze willen, in het mbo een beroepsopleiding te bieden die bewust breed start, en vervolgens naar een smal uitstroomprofiel toewerkt of een specifieke vervolgopleiding. Hiermee gunnen we jongeren eerst tijd en ruimte om hun eigen talenten te ontdekken, om vervolgens een diploma te kunnen halen in een (vervolg) beroepsopleiding met een pregnant arbeidsperspectief. Niets is zo schadelijk als deze jongeren door een te vroege (geforceerde) keuze te verliezen in hun leerloopbaan. En ook dit past bij de opdracht van het mbo: voortijdig schoolverlaten voorkomen.

Verzoek 3: accepteer de grenzen aan de arbeidsmarktfunctie van het mbo

We horen de laatste twee maanden – sinds de versoepelingen – luider weer de roep om personeel. Veel goed opgeleide koks en professionals in de horeca hebben, vaak met hulp van om- of bijscholing, permanent ander werk gevonden (leven lang ontwikkelen). Zorg en techniek blijven aandacht vragen voor meer en meer goed opgeleide jongeren. De vakmensen die nodig zijn: waar zijn ze? Vanzelfsprekend vindt de mbo-sector, met vele stakeholders, dat we alles op alles moeten zetten om jongeren goed voor te lichten over kansberoepen en tekortsectoren. Daar gaan we onverminderd mee door en we verbinden veel van onze activiteiten aan het voortgezet onderwijs en het hoger beroepsonderwijs via het Kennispunt LOB. Vanzelfsprekend zijn scholen ook volop in gesprek met jongeren om hun opleiding af te maken, maar ook om hen te verleiden een kansrijke vervolgopleiding te kiezen. Zo voorkomen we jeugdwerkloosheid.

Echter, we hebben ook te maken met de onvoorspelbaarheid van de arbeidsmarkt. De coronacrisis heeft ondubbelzinnig bewezen dat de arbeidsmarkt grillig is. Daarnaast heeft een jongere de vrijheid (zelfs doorzettingsmacht) om zelf te kiezen wat hij/zij worden wil (toelatingsrecht). Een mbo-er die voldoet aan de eisen mag dus altijd starten in de opleiding van eerste voorkeur. Dit raakt natuurlijk ook aan de meervoudige opdracht aan het mbo. En: carrières van mbo'ers ontwikkelen zich niet anders dan die van hbo'ers en wo'ers: een beroepskeuze is dikwijls niet 'voor eeuwig', maar geeft uiteraard wel de beste kans voor een goede start op de arbeidsmarkt en verderop een leven lang ontwikkelen. Aan u vragen we de functie van het mbo niet uitsluitend te bezien door de bril van de actuele arbeidsmarkt.

Waar de mbo-scholen, in partnerschap met het voortgezet onderwijs en ondersteund door SBB, volop mee zullen doorgaan is goede voorlichting over opleidingen aan jongeren en volwassenen. Wat mogen ze in de opleidingen verwachten? In welke soorten en maten bieden we die aan? Hoe is het doorstroom- en arbeidsmarktperspectief na afronding? En voor volwassenen liggen er kansen in de vorm van (maatwerk) bbl-opleidingen voor tekortsectoren en gericht op de grote maatschappelijke uitdagingen. Daar werken we hard aan.

Verzoek 4: behoud de op te bouwen infrastructuur NPO voor kwetsbare jongeren

De mbo-scholen werken aan de zorgvuldige inzet van de tijdelijke middelen die voortvloeien uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Veel middelen zullen gaan naar extra begeleiding, studentenwelzijn, het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid. De mbo-scholen zijn blij dat deze middelen ook in 2023 nog ingezet kunnen worden. Dat hebben de MBO Raad, VH en VSNU met OCW afgesproken in het recente bestuursakkoord dat zij hebben gesloten.

Een groep jongeren is erbij gebaat ook na de crisis extra begeleiding te krijgen. Dit blijkt onder meer uit het IBO-onderzoek naar jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt. Ik vraag u daarom om er bij de minister op aan te dringen dat de infrastructuur die momenteel in het kader van NPO wordt opgebouwd behouden kan blijven, zodat alle jongeren die een extra steuntje in de rug nodig hebben bij het vinden van werk ook in de toekomst geholpen kunnen worden tijdens en na afloop van hun opleiding. Dit is ook in lijn met eerdere moties van uw kamer. En deze 'nazorgtaak' ook als een publieke taak van mbo-scholen te erkennen.

Verzoek 5: bezuinig in het kader van NPO niet op de lumpsum van scholen

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs hebben wij, samen met onze partners in het vervolgonderwijs: VSNU, NFU, VH, ISO, LSVb en JOB, indringend aan de minister gevraagd om de specifieke uitgaven ten aanzien van studiefinanciering en een verlenging van de OV-kaart ten laste te laten komen van het totale saldo van de rijksbegroting en niet van de lumpsum van de scholen in het mbo en hoger onderwijs. In die zin steun ik ook het amendement van D66 bij voorjaarsnota op dit punt (35850 VIII nr. 3 d.d. 4 juni 2021). Ik wil u vragen in het debat stil te staan bij de follow-up hiervan.

Tot slot

De mbo-scholen willen eraan bijdragen dat leren en werken in het mbo veilig en verantwoord kan. Wij zullen dan ook stimuleren dat docenten en studenten zich laten vaccineren en, daar waar toch lokale uitbraken dreigen of dicht op elkaar gewerkt moet worden, zelftesten ingezet worden. Gerichte voorlichting van de overheid op dit punt zullen we naar vermogen dan ook ondersteunen.

Wij wensen u een vruchtbaar debat toe.

Met vriendelijke groet,

Adnan Tekin
voorzitter

